

□

Lovisedalsskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen
Lovisedalsskolan F-9 samt fritidshem

Läsår
2015/2016

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Lovisedalsskolan F-9 samt fritidshem

Ansvariga för planen

På Lovisedalsskolan är rektor och ledningsgruppen samt skolans kurator ytterst ansvariga för att varje år revidera planen mot diskriminering och kränkande behandling, samt att utvärdera den tidigare planen.

Skolans trygghetsgrupp, Tryggare Lovisedal, är skolans likabehandlingsorganisation bestående av kurator, skolsköterska och utsedd personal på skolan. Denna fungerar som referensgrupp för arbetet med upprättande av planen och arbetar för att utreda och förebygga kränkande behandling på skolan.

Rektor har ansvar för att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudet på Lovisedalsskolan.

Personalen på Lovisedalsskolan ska arbeta enligt likabehandlingsplanen. I undervisningen ska ett aktivt förebyggande arbete mot diskriminering och kränkande behandling ingå. Personalen har ett ansvar att bemöta eleverna med respekt. Personalen ska stötta och uppmuntra eleverna att uppmärksamma om kränkande behandling sker på skolan utan personalens kännedom. Eleverna på skolan har ett ansvar att bemöta varandra och personalen på ett respektfullt sätt.

Vår vision

Lovisedalsskolans vision är att alla elever och personal i vår verksamhet ska känna trygghet samt studie- och arbetsro. Här ska det finnas acceptans för olikheter och alla ska ha rätt att uttrycka sina åsikter på ett respektfullt sätt mot omgivningen. I Lovisedalsskolans verksamhet arbetar vi aktivt för att inte mobbing, diskriminering eller kränkande behandling ska förekomma. All personal och barn/elever ska aktivt arbeta för ett gott klimat. Vid förekomst av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska personal följa kommunens riktlinjer för att åtgärda detta.

På Lovisedalsskolan har vi "Gyllene regler" som gäller för alla elever och all personal.

Alla ska känna sig trygga.

Vi respekterar varandra och oss själva samt följer skolans likabehandlingsplan.

Vi är ärliga, pålitliga och tar ansvar.

Vi är stolta över och vämmar om vår skola.

Lovisedalsskolan följer Vallentuna kommuns värdegrund som lyder, "*I Vallentuna kommun har vi en professionell verksamhet, som präglas av kvalitet och kundfokus. Engagemang, allas lika värde och utveckling genomsyrar vår organisation.*"

Planen gäller från

2015-08-31

Planen gäller till

2016-08-31

Läsår

2015/2016

Elevernas delaktighet

Eleverna har under vårterminen 2015 fått besvara en trivselenkät där deras upplevelse av skolmiljön framgår. Här ingår frågor om studiero och klimat i klassrummet, trygghet ute på raster och i skolan, samt trygghet med personalen som arbetar på skolan. Resultatet av denna enkät är en viktig del i upprättandet av planen.

Vid läsårsstart arbetar personal och elever gemensamt med värdegrundsfrågor i klassrummen. Ett viktigt forum för eleverna är Elevrådet på skolan. Där diskuteras likabehandlingsplanens innehåll och syfte och därefter lämnas synpunkter till skolans elevhälsoteam.

Skolans antimobbingsgrupp KRAM (kompis, respekt, ansvar, mod) deltar i arbetet med planen genom att eleverna lyfter frågor de anser aktuella för skolan tillsammans med kurator. På KRAM diskuteras trygghet, ansvar och hur vi gemensamt på bästa sätt kan hörsamma elevernas behov.

Vårdnadshavarnas delaktighet

En enkät har skickats ut till föräldrar under vårterminen 2015 där en del som berörs är trygghet och trivsel i skolan. Utifrån dessa svar arbetar vi på skolan för att förbättra verksamheten. Under skolsamrådets möten ges föräldrar möjlighet att komma med synpunkter på likabehandlingsplanen. Därefter läggs planen ut på skolans hemsida.

Personalens delaktighet

Vid läsårsstarten 2015 hålls studiedagar där man i arbetslagen diskuterar planens innehåll och syfte.

Förankring av planen

Likabehandlingsplanen förankras genom information och diskussion vid möten i arbetslagen, föräldramöten, elevrådsmöten, KRAM-möten samt i klassrummen vid terminsstarten.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Utvärdering av Lovisedalsskolans likabehandlingsplan har skett genom diskussion i elevhälsoteamet, våra olika arbetslag, ledningsgruppen samt i referensgrupp med utvald personal. Dessa olika grupper arbetar för att utveckla skolans likabehandlingsarbete och förstärka det som fungerar bra. Eleverna har varit delaktiga i utvärderingsarbetet genom samtal och enkäter gällande trygghet och trivsel.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Rektor, kurator, ledningsgrupp, skolexpert på kommunen, vårdnadshavare, referenspersoner från arbetslagen samt elever.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Resultatet av utvärderingen av likabehandlingsplanen för 2014/15 visar att fritidshemmets verksamhet inte varit tillräckligt synlig i likabehandlingsplanen. Detta är något som uppmärksammats och arbetats med för att förtydliga fritidshemmets del i likabehandlingsplanen.

Ett annat resultat är att man på skolan uppmärksammat att tryggheten under raster och fria aktiviteter varit lägre än under övrig verksamhetstid. Skolan har därför valt att införa styrda rastaktiviteter då vi sett ett behov av ökad interaktion mellan eleverna i olika klasser. Målet är att på detta sätt inkludera fler elever i en meningsfull samvaro även på raster. Resultatet av detta kommer att utvärderas i slutet av läsåret.

Årets plan ska utvärderas senast

2016-05-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Elevhälsoteamet, arbetslagen, ledningsgruppen, Elevrådet, Tryggare Lovisedal samt skolans antimobbingsgrupp KRAM, arbetar med utvärdering av årets plan. Trivselenkät görs där vi följer upp insatser för att se om önskvärt resultat uppnåtts, samt för att förbättra vår skola.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Tryggare Lovisedal, kurator samt rektor ansvarar för utvärderingen.

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling oavsett kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet, ålder och funktionsnedsättning.

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Målet med denna insats är att eleverna ska bli behandlade på ett likvärdigt sätt oberoende av vem de är eller var de härstammar från. Eleverna ska göras medvetna om religionsfriheten som råder i Sverige enligt lag samt känna till olika religioner.

Insats

Denna insats sker i form av att i undervisningen uppmärksamma att olika högtider och traditioner firas på olika sätt i världen. Vi kommer under höstterminen 2015 att arbeta med temat FN:s barnkonvention om barns rättigheter. Detta kommer att vara ett tema som KRAM-gruppen kommer att arbeta med och där hela skolan involveras.

Gällande funktionsnedsättning och likabehandling påbörjar skolan fr.o.m. hösten 2015 ett arbete utifrån läromaterialet "DATE" som utgår ifrån ett normkritiskt förhållningssätt. Här arbetar man med att inkludera alla oavsett funktionshinder. En specialpedagog samt förstelärare har i uppdrag att synliggöra dessa frågor i skolans verksamhet samt att konkret implementera arbetet i klasserna. Skolsköterskan på Lovisedalsskolan går en utbildning för att HBTQ-certifieras.

Ansvarig

Klasslärare för de yngre eleverna. Ämneslärare för de äldre eleverna. Specialpedagog/förstelärare.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Främja likabehandling och motverka kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Målet med denna insats är att motverka kränkande behandling på Lovisedalsskolan. Målet är även att åtgärda när kränkande behandling uppstår, i enlighet med Vallentuna kommuns riktlinjer.

Insats

På Lovisedalsskolan pågår en ständig diskussion i klasserna utifrån våra gyllene regler. Vid terminsstarten hösten 2015 har vi en vecka där vi arbetar mer intensivt med värdegrundsfrågor samt hur vi på Lovisedalsskolan kan främja en trygg miljö för elever och personal. Detta sker i de olika arbetslagen samt i hela arbetsgruppen. Arbetet sker även med eleverna i klassrummen.

Ansvarig

Rektor.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kartläggningen sker genom samtal i arbetslagen på skolan. En stor del av kartläggningen görs genom enkäter till både elever och vårdnadshavare gällande diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsidentitet, ålder och sexuell läggning. Kränkande behandling och trygghet lyfts också. Arbetet med kartläggningen utförs även av KRAM-gruppen samt Elevrådet.

Lovisedalsskolans egna trivselenkät besvaras av alla elever från F-klass till åk 9.

Varje vårtermin genomförs Vallentuna kommuns enkätundersökning för föräldrar till barn i förskolan, förskoleklass, åk 2, åk 5 samt åk 8. Frågorna berör hur väl skolan når målen gällande såväl studieklimatet som den psykosociala arbetsmiljön.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna har besvarat trivselenkäter. Elevrepresentanter finns med i KRAM-gruppen samt i Elevrådet där dessa frågor diskuteras. Under klassråden diskuteras aktuella frågor gällande exempelvis hur vi bemöter varandra.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Samtal och diskussion har ägt rum vid terminsstarten hösten 2015 i de olika arbetslagen. Här har hela personalgruppen på skolan involverats för att främja och lyfta den samlade kompetens personalen besitter.

Resultat och analys

Kartläggningen visar att eleverna till stor del upplever sig trygga och trivs på skolan. Trivselenkäterna som gjorts är uppdelad i två grupper, en för de äldre eleverna och en för de yngre. En digital enkät har besvarats av elever i åk. 3-9 och består av 18 frågor. Här uppger 94% att de trivs mycket bra eller bra i sin klass. En majoritet av eleverna vågar säga vad de tycker inför klassen. Några upplever att det är stökigt på lektionerna. 97% har någon att vara med på rasterna enligt uppgift. En stor del av eleverna trivs bra eller mycket bra med personalen på skolan. Några enskilda elever upplever att det finns platser på eller runt skolan där de känner sig otrygga samt att det finns elever som använder ett ovärdat språk under idrottslektionerna.

De yngre eleverna i F-klass t.o.m. åk 2 har besvarat en enklare enkät bestående av 7 frågor. Resultatet visar att de flesta elever trivs bra i skolan och att de trivs mycket bra med personalen. Flertalet känner sig trygga på rasterna. Många elever upplever att de inte kan arbeta utan att bli störda på lektionerna. Detta är något som berörd personal kommer att arbeta aktivt med för att förbättra framöver.

Förebyggande åtgärder

Namn

Att motverka förekomsten av kränkande behandling.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Målet med denna åtgärd är att det inte ska förekomma kränkande behandling i Lovisedalsskolans verksamhet. En del av målet är att medvetandegöra elever och personal om vad kränkande behandling innebär och att lyfta detta till samtal och diskussion.

Uppföljning av våra insatser sker genom utvärderingar i arbetslagen. Resultaten samlas digitalt i gemensamma mappar för att all personal ska få tillgång till dessa.

Åtgärd

Lovisedalsskolans personal arbetar aktivt i klasserna med värderingsövningar och samtal om hur vi behandlar varandra på ett bra sätt.

Lovisedalsskolan har en antimobbingsgrupp, kallad KRAM (Kompis, respekt, ansvar, mod). I denna grupp ingår två elevrepresentanter från varje klass i åk. 4-9. KRAM för åk 4-5 leds av en fritidsledare på skolan. KRAM för åk 6-9 leds av kurator och en lärare. F-3 klasserna arbetar med dessa frågor med respektive lärare i klasserna. Arbetet syftar till att förebygga kränkande behandling i skolan genom temadagar, gruppövningar samt diskussioner om aktuella frågor och problem. Under höstterminen 2015 kommer KRAM att arbeta med två olika teman, det första gällande mobbing och förhållningssätt samt kränkningar i skolan och på nätet. Vid detta tillfälle visas en film som spelats in på skolan, "Stå upp för de tysta". Sedan kommer diskussionsfrågor att behandlas på temat mobbing. Det andra temat för höstterminen berör FN:s barnkonvention om barns och ungdomars rättigheter.

Nya åtgärder från höstterminen 2015 är att vi arbetar med åldersintegrerade samarbeten. Detta innebär konkret att äldre elever coachar de yngre eleverna. Detta har tidigare skett vid Lovisedagen som äger rum under den första skolveckan vid varje läsårsstart, samt vid skolans talangjakt under vårterminen. Detta görs för att bygga broar mellan eleverna, samt utbyta erfarenheter och lära av varandra. Vi tror även att det bidrar till en ökad trygghet för eleverna.

Motivera åtgärd

Målet med åtgärden är att medvetandegöra elever och personal om vad kränkande behandling innebär. Eleverna får inblick och kunskap i hur de själva agerar och hur de vill bli behandlade av andra.

KRAM-gruppens arbete syftar till att öka tryggheten på skolan och lyfta aktuella ämnen för att främja en god kamratskap. Åtgärderna är även en del i skolans långsiktiga arbete med att bygga trygghet, trivsel och studiero.

Ansvarig

KRAM-gruppen: Åk. 4-5 Fritidsledare Anders Nilsson. KRAM åk. 6-9 Kurator Sofia Vindrelid, Lärare Anna Kjellberg.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Att motverka förekomsten av diskriminering på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning.

Områden som berörs av åtgärden

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

I Lovisedalsskolans verksamhet ska inte diskriminering på grund av kön eller sexuell läggning, samt trakasserier, förekomma. Uppföljning av detta sker vid trivselenkäten på vårterminen varje år. Dessa frågor diskuteras även på klassråd och i trygghetsgruppen Tryggare Lovisedal.

Åtgärd

Samtal förs i klasserna gällande diskriminering och vad det innebär. KRAM-gruppen arbetar aktivt med dessa frågor. Varje år håller skolsköterskan och kuratorn i undervisning och diskussion om pubertet och vad som händer i kroppen med alla elever i åk 5. Eleverna i åk 9 besöker årligen Ungdomsmottagningen i Vallentuna. Eleverna i åk 8 har sex- och samlevnadsundervisning, vanligtvis av NO-lärare, kurator, RFSU. Lovisedalsskolans skolsköterska har genomgått en HBTQ-certifiering och arbetar aktivt för att öka förståelsen för olikheter i könsidentitet och könsuttryck.

Motivera åtgärd

Lovisedalsskolans personal följer likabehandlingsplanen där det tydligt framgår att alla elever har rätt till lika behandling oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck och sexuell läggning. Det är viktigt att det finns en tydlighet i att var och en har rätt att bestämma över sin kropp och sexualitet. Vi tror på öppenhet i dessa frågor och att respektera var och en för deras egna val.

Ansvarig

Ytterst ansvarig är skolans rektor. Ansvarig för undervisningen i åk 5 är skolsköterska och kurator. Samtalen i klassrummen ansvarar mentorena för.

Datum när det ska vara klart

Arbetet sker under hela läsåret.

Namn

Att motverka förekomsten av diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder.

Områden som berörs av åtgärden

Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål och uppföljning

Lovisedalsskolan arbetar för att vara en skola där ingen diskriminering förekommer vad gäller etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning samt ålder. Dessa frågor diskuteras i trygghetsgruppen Tryggare Lovisedal, vid KRAM-gruppens möten samt på arbetslagsmöten med personalen. Den årliga trivselenkäten tar upp frågor om trygghet och trivsel för alla elever oavsett vem personen är.

Åtgärd

Gällande funktionsnedsättning startar skolan under höstterminen med ett nytt material, "Date". Detta syftar till att inkludera elever med funktionsnedsättning och öka förståelsen för allas olikheter och lika värde.

Mentorena arbetar med sina klasser för att främja en bättre förståelse för olika trosuppfattningar och religioner.

I KRAM-gruppen diskuteras olika teman och detta syftar till att belysa allas lika värde.

Motivera åtgärd

Lovisedalsskolan arbetar med att inkludera elever med varierande funktionsnedsättningar i undervisningen. Detta visar för eleverna att de kan samarbeta trots sina olikheter, och att se alla människor som en styrka, någon som kan tillföra något mer. Syftet är även att minska fördomar och öka kunskapen hos eleverna.

Ansvarig

Ytterst ansvarig är rektor. Specialpedagog Louise Skoglöf ansvarar för arbetet med "Date". Kurator utformar trivselenkäten i samråd med Tryggare Lovisedal.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Målet för Lovisedalsskolans verksamhet är att handla omedelbart när en elev känner sig kränkt. Vi har nolltolerans mot kränkande behandling. När en elev upplever sig kränkt görs en kränkingsanmälan till Barn- och ungdomsförvaltningen på Vallentuna kommun.

All personal på skolan har enligt lag skyldighet att anmäla om ett barn/en elev utsätts för kränkande behandling. Detta ska ske skyndsamt.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Lovisedalsskolan har ett rastvaktschema där det tydligt framgår vilken personal som finns på plats ute på skolgården på rasterna. Dessa rastvakter bär gul väst med texten "personal" på ryggen. Detta är positivt då eleverna på så sätt får kontakt med och lär känna annan personal än klassens mentor. Eleverna uppmanas att omedelbart söka kontakt med rastvakterna när något inträffar.

Höstterminen 2015 inför Lovisedalsskolan styrda rastaktiviteter. Detta för att skapa en god sammanhållning mellan klasser och elever på skolan. Det görs även för att alla ska involveras och ingen ska känna sig utanför. Rastaktiviteterna kan t. ex. bestå i att en grupp spelar fotboll tillsammans, medan andra aktiverar sig genom andra lekar och spel utomhus.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Om elever eller föräldrar känner sig kränkta kan de vända sig direkt till respektive mentor eller annan personal på skolan som de känner förtroende för. De kan även kontakta skolans rektor, Erika Steom (tel. 08- 587 862 51) eller kurator Sofia Vindrelid (tel. 08- 587 849 04). Biträdande rektor för förskolan Annika Wahlund/ Linda Hallén (tel. 08- 587 853 94), åk. 1-3 Anna Andréasson (tel. 08- 587 862 48), samt åk. 4-9 Sara Laurent (08- 587 856 34), Yvonne Petersson (08- 587 849 69).

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

När skolan får kännedom om att en elev känner sig kränkt eller utsatt för kränkning av en annan/ flera andra elever görs en kränkingsanmälan. Denna skrivs av den personal som först fått kännedom om kränkningen, eller som varit på plats när kränkningen skedde, och har talat med eleven/eleverna. Kränkingsanmälan görs enligt Vallentuna kommuns anmälningsformulär där det tydligt framgår vem som blivit utsatt, vem som har utsatt eleven, vad som hänt i kronologisk ordning, samt vilka åtgärder skolan vidtar. Det framgår även när vårdnadshavare till de berörda eleverna kontaktats, vilket sker omedelbart. En kopia av kränkingsanmälan skickas skyndsamt av kurator till Barn- och ungdomsförvaltningen i Vallentuna kommun för kännedom. Anmälan diarieförs på skolan och originalet arkiveras i elevakten i ett separat omslag. Kurator sparar kopior av dessa för att kunna få en överblick av förekomsten av kränkningar, samt för uppföljning.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

När skolan får kännedom om att en elev känner sig kränkt eller utsatt för kränkning av en personal på skolan, görs en kränkingsanmälan. Denna skrivs av biträdande rektor/rektor efter samtal med berörd personal. Kränkingsanmälan görs enligt Vallentuna kommuns anmälningsformulär där det tydligt framgår vem som blivit utsatt, vem som har utsatt eleven, vad som hänt i kronologisk ordning, samt vilka åtgärder skolan vidtar. Det framgår även när vårdnadshavare till de berörda eleverna kontaktats, vilket sker omedelbart. En kopia av kränkingsanmälan skickas skyndsamt av kurator till Barn- och ungdomsförvaltningen i Vallentuna kommun för kännedom. Anmälan diarieförs på skolan och originalet arkiveras i elevakten i ett separat omslag. Kurator sparar kopior av dessa för att kunna få en överblick av förekomsten av kränkningar, samt för uppföljning.

Rutiner för uppföljning

Uppföljningssamtal hålls med inblandade elever av elevens/elevernas mentor, personal som var på plats vid den eventuella kränkningen, kurator eller annan personal på skolan. Detta för att säkerställa trygghet för eleverna och se till att inte kränkningarna fortgår.

Rutiner för dokumentation

Den personal som varit på plats när kränkningen inträffade, eller som först får kännedom om det som skett, dokumenterar detta i kommunens gemensamma kränkingsanmälningsblankett. Kuratorn på skolan samlar dessa. Skolan arkiverar kränkingsanmälingarna.

Ansvarsförhållande

Rektor eller delegat skriver under kränkingsanmälan och lämnar vidare till kurator som sedan skickar den skyndsamt till Barn- och ungdomsförvaltningen i Vallentuna kommun.

Nedan följer en lista över Lovisedalsskolans arbetsgrupper läsåret 2015-2016.

Elevhälsoteamet

Erika Steom (rektor)
Emma Thermaenius (skolsköterska)
Sofia Vindrelid (kurator)
Ariid Werling (skolpsykolog)
Anna Andréasson (bitr. rektor åk F-3, fritids)
Sara Laurent (bitr. rektor åk 4-9)
Yvonne Petersson (elevstödssamordnare)
Specialpedagoger

Ledningsgruppen

Erika Steom (rektor)
Annika Wahlund (tf bitr. förskolechef)
Linda Hallén (bitr. förskolechef, föräldraledig)
Anna Andréasson (bitr. rektor åk 1-3, fritids)
Sara Laurent (bitr. rektor åk 4-9)

Krisgruppen

Erika Steom
Annika Wahlund
Linda Hallén
Anna Andréasson
Sara Laurent
Maja Oldbring (administrativ samordnare)
Björne Orveland (vaktmästare)
Emma Thermaenius

Sofia Vindrelid
Yvonne Petersson

Tryggare Lovisedal

Sofia Vindrelid
Emma Thermaenius
Anna Kjellberg (åk 6-9)
Louise Skoglöf
Yvonne Petersson (åk 4-5)
Tuija Hedman (åk F-3)

KRAM-gruppen

Anders "Nisse" Nilsson (åk 4-5)
Sofia Vindrelid (åk 6-9)
Anna Kjellberg (åk 6-9)
Linda Broman (fältassistent, med vid behov)

Elevrådet

Thomas Holm (fritids)
Jonathan Skyllberg (föräldraledig)
Sara Laurent
Anna Andréasson

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hänglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förtjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföstad av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarykarierna inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]